

Facultade de Filoloxía e Tradución

(*)

Horarios

Horarios

http://webs.uvigo.es/fft/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=74

Grao en Estudos de Galego e Español

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01301	Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe	1c	6
V01G160V01302	Informática para a lingüística e a literatura	1c	6
V01G160V01303	Panorama da literatura galega II	1c	6
V01G160V01304	Retórica	1c	6
V01G160V01305	Comunicación oral e escrita: Español II	1c	6
V01G160V01401	Análise do discurso	2c	6
V01G160V01402	Estrutura e análise das linguas galega e española: Semántica, pragmática e léxico	2c	6
V01G160V01403	Literatura comparada	2c	6
V01G160V01404	Panorama da literatura en lingua española II	2c	6
V01G160V01405	Comunicación oral e escrita: Galego II	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe**

Materia	Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe			
Código	V01G160V01301			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Soto Andion, Xosé			
Profesorado	Soto Andion, Xosé			
Correo-e	xsotoandion@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia presenta os conceptos, métodos e principais complexidades da sintaxe do galego e do español, exercitando a práctica da análise sintáctica e estudando os diferentes tipos de relacións e unidades sintácticas.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Delimitar morfoloxía e sintaxe como disciplinas gramaticais. Comprender a relación entre a estrutura sintáctica das secuencias e o seu significado.	A4	B1
	A5	
Iniciarse na análise sintáctica. Recoñecer as unidades sintácticas en galego e español.	A4	B2
	A5	B4
	A6	
	A8	
	A9	
Familiarizarse coa terminoloxía gramatical usual e ser capaz de ler e entender textos básicos de gramática galega e española.	A5	B3
	A7	B5

Contidos	
Tema	
Tema 1. A sintaxe: delimitación do seu ámbito de estudo	1.1. Definición e relación da sintaxe cos demais compoñentes da gramática: morfoloxía, semántica, léxico. Compre falarmos de morfosintaxe? 1.2. Sintaxe funcional e sintaxe xenerativa: diferenzas básicas.
Tema 2. As relacións sintácticas	2.1. Relacións lingüísticas xerais: - Relacións paradigmáticas e sintagmáticas. 2.2. Relacións sintagmáticas: i) Todo-parte: constitutivas e funcionais. ii) Parte-parte: secuenciais e conectivas: - Coordinación ou constelación - Subordinación ou determinación - Interordinación ou interdependencia 2.3. Modelos de representación sintáctica: trazos básicos.
Tema 3. As unidades sintácticas: palabra, frase, cláusula e oración	3.1. Palabra e clases de palabra (substantivo, adxectivo, pronomes): comportamento sintáctico. 3.2. Frase e tipos de frase - Frase simple e frase complexa - Frases endocéntricas e exocéntricas i) A frase nominal - A determinación, os determinantes e os modificadores - Frase nominal e frase substantiva: dous tipos frásticos distintos? ii) A frase preposicional: - Estrutura da fr. prep. iii) Outros tipos de frase - A frase adxectiva: estrutura - A frase adverbial: estrutura 3.3. A Cláusula i) Definición, estrutura e tipos: cláusulas simples e complexas. Cláusulas de relativo, completivas, adverbiais, de infinitivo, de xerundio, de participio Correspondencias coa gramática tradicional ii) Os eventos: acción, proceso, estado iii) A orde de argumentos iv) Os valores aspectuais v) A voz: activa, media, pasiva vi) Esquemas sintácticos e esquemas semánticos: de predicación verbal e de predicación non verbal. A construción causativa vii) Funcións sintácticas e papeis semánticos. As nocións de control, definitude e animación 3. 4. A oración i) Definición e estrutura. Correspondencias coa gramática tradicional ii) As oracións bipolares: adversativas, condicionais, concesivas, causais, consecutivas, comparativas iii) As estruturas coordinadas: copulativas e disxuntivas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	40	76
Traballos tutelados	6	28	34
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	10	13
Prácticas autónomas a través de TIC	1	10	11
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Traballos e proxectos	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición

Sesión maxistral	O docente explicará na clase os contidos do programa mediante textos de apoio, apuntamentos ou diapositivas de powerpoint, facilitando a recollida de material por parte do alumno, a resolución de dúbidas así como a participación e debate dos discentes en relación cos diferentes problemas que afectan á sintaxe do galego e do español.
Traballos tutelados	O docente guiará a realización dos traballos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará na clase ou entregaralles por escrito aos discentes diferentes casos e problemas relacionados cos contidos da materia de sintaxe en xeral e coa análise sintáctica en particular.
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente servirse da plataforma TEMA para facilitarlle aos alumnos a realización de prácticas de análise sintáctica, lecturas e resumos, foros e comentarios e entrega de exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.
Traballos tutelados	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia mediante textos de lectura obrigatoria e complementaria, apuntamentos, diapositivas powerpoint, contando coa participación activa dos discentes. Avaliación continua.	40
Traballos tutelados	O docente propoñerá aos discentes traballos dirixidos que han ser entregados antes de rematar o cuadrimestre.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará cos discentes na clase ou nas titorías, e entregaralles por escrito a resolución de problemas puntuais sobre cuestións de sintaxe do galego e do español. Avaliación continua.	10
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente propoñerá aos discentes a participación en foros, wikis e prácticas sobre sintaxe a través da plataforma TEMA. Estas prácticas poden consistir na produción de textos sintacticamente ben elaborados, corrección de erros de sintaxe nos textos, cuestións puntuais de análise sintáctica, resumo e crítica de lecturas etc. Avaliación continua.	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	O docente entregaralles aos discentes na clase ou a través da plataforma TEMA probas prácticas como corrección sintáctica de textos, elaboración de resumos sobre determinadas lecturas e outras tarefas relacionadas coa sintaxe do galego e do español.	10
	Avaliación continua.	
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente entregaralles aos discentes na clase exercicios de análise sintáctica que máis tarde recollerá, corrixirá e comentará. Avaliación continua.	10
Traballos e proxectos	O docente propoñerá, escoitando a opinión dos discentes, traballar sobre temas concretos de sintaxe. Deberán ser entregados e expostos na clase. O discente poderá na clase ou nas titorías comentar as dúbidas e problemas que lle vaian xurdindo.	10
	Avaliación continua.	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao comezo de curso os alumnos deberán elixir entre un sistema de avaliación continua (80% de presencialidade) ou de

avaliación única.

A avaliación única consistirá nun exame (70%) que se celebrará na última semana do curso e que incluíra contidos das distintas partes indicadas e nun traballo (30%), que determinará o profesor, sobre algún aspecto ou aspectos da materia. Este mesmo sistema de avaliación aplicárase na segunda edición das actas.

Será penalizado o plaxio.

Bibliografía. Fontes de información

Álvarez, R.&X. Xove (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Gutiérrez Ordóñez, S. (1997): *La oración y sus funciones*. Madrid: Arco/Libros.

Porto Dapena, J. A. (1994): *Complementos argumentales del verbo: directo, indirecto, suplemento y agente*. Madrid: Arco/Libros.

Rojo, G.&T. Jiménez (1989): *Fundamentos del análisis sintáctico funcional, Lalia*, 2. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago.

Bibliografía complementaria

Bosque, I.&V. Demonte (eds.) (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*, tomos I e II. Madrid: Espasa-Calpe.

Busse, W. (coord.) (1994): *Dicionário sintáctico de verbos portugueses*. Coimbra: livraria Almedina.

Cidrás, Francisco A. (1991): "As construcións pronominais en galego. Proposta de clasificación e caracterización", in Brea, M.&F. Fernández Rei (coord.), *Homenaxe ó profesor Constantino García*, Universidade de Santiago, 101-125.

Dimitrova-Vulchanova, M. (1999): *Verbs semantics, diathesis and aspect*. München: Lincom.

Estrada Fernández, Zarina et al. (2008): *Studies in voice and transitivity*. München: Lincom.

Fiorentino, G. (2003): *Transitivity in Romance languages*. Berlín: Mouton de Gruyter.

Godard, D. (2004) (ed.): *Les langues romanes: problèmes de la phrase simple*. Paris: CNRS éditions.

Halliday, M.A.K (2004³): *An introduction to Functional Grammar*. London: Arnold.

Moreno Cabrera, J. C. (2003): *Semántica y gramática. Sucesos, papeles semánticos y relaciones sintácticas*. Madrid: Machado Libros.

Soto Andión, X. (2000): "Algunhas estruturas de verbo causativo en galego moderno", in Englebert, A. et al. (eds.), *Actes du XXII Congrès international de linguistique et philologie romanes*, vol. VI, Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 467-480.

Van Valin, J. R. & R. J. Lapolla (1997): *Syntax. Structure, Meaning and Function*. Cambridge: Cambridge University Press.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Informática para a lingüística e a literatura/V01G160V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua: Comunicación oral e escrita: Español I/V01G160V01101

Lingua: Comunicación oral e escrita: Galego I/V01G160V01201

Lingüística: Introducción ao estudo da linguaxe e a comunicación/V01G160V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Informática para a lingüística e a literatura				
Materia	Informática para a lingüística e a literatura			
Código	V01G160V01302			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Gómez Guinovart, Francisco Xavier			
Profesorado	Gómez Guinovart, Francisco Xavier			
Correo-e	xgg@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia prepara o alumnado na comprensión das técnicas utilizadas no procesamento informático da linguaxe, e no uso das ferramentas que as tecnoloxías lingüísticas fornecen para a investigación e a docencia da lingua e a literatura, con especial atención aos recursos dispoñíbeis para as linguas e textos que son obxecto do Grao.			

Competencias de titulación	
Código	
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñíbeis, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
B1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os recursos, ferramentas e aplicacións informáticas que ofrecen as tecnoloxías da linguaxe para os estudos lingüísticos e literarios	A13	B1
Adquirir os coñecementos e as técnicas metodolóxicas básicas para a análise lingüística e textual mediante ferramentas informáticas	A6 A13	B1 B5
Utilizar de modo axeitado os recursos e aplicacións informáticas dispoñíbeis no ámbito das humanidades, especialmente as orientadas á investigación lingüística, filolóxica e literaria, e á docencia das linguas e textos que son obxecto do grao	A6 A7	B3 B5
Resolver problemas relacionados coa análise informatizada de textos literarios e non literarios, e elaborar traballos académicos de calidade	A13	B2 B4
Adquirir competencia na utilización da informática e as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios	A13	B5

Contidos
Tema

1. Informática e linguaxe	1.1. Introducción 1.2. As linguas na sociedade da información 1.3. Tecnoloxías lingüísticas 1.4. Asistencia á escritura 1.5. Informática e léxico 1.6. Textualidade electrónica e ciberliteratura
2. Corpus textuais	2.1. Fundamentos teóricos 2.2. Panorama dos corpus textuais 2.3. Explotación de corpus lingüísticos e literarios

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	26	40	66
Estudo de casos/análises de situacións	13	28	41
Resolución de problemas e/ou exercicios	11	30	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado da materia, dos contidos obxecto de estudo ou das actividades que ten que desenvolver o alumnado.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise e estudo de problemas concretos, tanto teóricos como prácticos, no ámbito dos contidos do programa da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formúlanse exercicios relacionados coa materia, e o estudantado debe resolvelos aplicando os coñecementos asimilados nas clases de exposición da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesorado supervisará o traballo realizado polo alumnado durante a realización de exercicios e de estudos de caso sobre os contidos da materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación dos exercicios prácticos e problemas realizados en clase sobre os contidos da materia.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS

1.1. Avaliación continua

Na primeira edición de actas a avaliación será continua, consonte o detallado máis arriba. A condición para ser avaliada/o será a asistencia a un **mínimo do 80% das aulas**. É obrigatorio realizar e entregar no prazo establecido todos os **traballos asignados** durante o desenvolvemento das aulas. Os traballos non entregados ou entregados fóra de prazo contarán coma un cero.

A entrega de traballos e exercicios implica a aceptación do sistema de avaliación continua por parte do alumnado. O alumnado avaliado por este sistema non poderá presentarse ao exame correspondente á avaliación única (ver apartado 1.2.), e a súa cualificación na primeira edición de actas corresponderá ao cómputo das notas obtidas nas probas realizadas durante o curso.

1.2. Avaliación única

Se algunha alumna/o non se pode acoller á avaliación continua por **motivos xustificadas**, deberá comunicarllo ao profesor argumentadamente **ao comezo do cuadrimestre (nas dúas primeiras semanas de clase)**. Nese caso, poderá ser avaliada/o mediante un exame único, baseado nos contidos da materia, cuxa nota constituirá o 100% da cualificación final. Este exame terá lugar ao final do cuadrimestre, nunha data que será acordada entre profesor e alumnado con antelación suficiente.

A escolla desta opción en ningún caso supón a perda do dereito a asistir ás aulas sempre que sexa posíbel, o cal se recomenda encarecidamente. O alumnado que siga esta modalidade de avaliación será responsábel de manter un contacto continuado coa materia a través de Faitic.

2. SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS

Na **segunda edición de actas (xullo)** a avaliación levarase a cabo mediante un **exame único**, baseado nos contidos da materia, cuxa nota constituirá o 100% da cualificación final. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade.

Recoméndase firmemente que o alumnado asista ás aulas e titorías con regularidade e se implique activamente no seu proceso de aprendizaxe.

Bibliografía. Fontes de información

Barnbrook, Geoff (1996), **Language and Computers: A Practical Introduction to the Computer Analysis of Language**, Edinburgh University Press,

Blecua, José Manuel (1999), **Filología e informática: Nuevas tecnologías en los estudios filológicos**, Editorial Milenio,

Borràs Castanyer, Laura (2005), **Textualidades electrónicas**, Editorial UOC,

Lawler, John (1998), **Using Computers in Linguistics: A Practical Guide**, Routledge,

Martí, Maria Antònia (2003), **Tecnologías del lenguaje**, Editorial UOC,

McEnery, Tony (2006), **Corpus-Based Language Studies**, Routledge,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingüística: Introducción ao estudo da linguaxe e a comunicación/V01G160V01105

Outros comentarios

Nesta materia, a asistencia activa ás sesións presenciais constitúe un elemento clave na adquisición de competencias por parte do alumnado, polo que se recomenda a presenza e participación activa na aula.

Para superar a materia é necesario o traballo constante do alumnado, tanto nas sesións presenciais como nas horas de traballo persoal fóra da aula. Xa que logo, recoméndase firmemente o estudo diario da materia, así como a lectura atenta de todos os materiais proporcionados ao longo do desenvolvemento das aulas.

O alumnado deberá ter acceso a Faitic e consultar o espazo web da materia con regularidade, xa que este será o medio principal de comunicación e de entrega de materiais por parte do profesor.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Panorama da literatura galega II				
Materia	Panorama da literatura galega II			
Código	V01G160V01303			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Literatura galega do século XX.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
A11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
A12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer en profundidade a tradición literaria galega do séc. XX	A3
	A6
	A7
	A8
	A9
	A11
	A12

Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas da teoría literaria, así como sintetizar, relacionar e describir tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	A3 A6 A7 A8 A9 A11 A12	B2 B3
Comprender a historia das ideas estéticas que subxace á evolución das tradicións literarias.	A3 A6 A7 A8 A9 A11 A12	B1
Valorar a construción do Sistema Literario Galego como un produto da nosa historia e da nosa singularidade en tanto que pobo peculiar.	A3 A6 A7 A9 A11 A12	B3

Contidos

Tema

As Irmandades da Fala	1.1. Organización e definición ideolóxica. 2. O proxecto cultural das Irmandades ou a configuración dun sistema literario. 3. Renovación, difusión e popularización da prosa. 4. O teatro: a vontade de creación dun teatro nacional. 5. A poesía no tempo das Irmandades.
O grupo Nós: enxebrismo e universalismo	6. Caracterización do grupo. 7. Nós e a súa decisiva influencia no mundo cultural galego 8. Actividades. 9. Integrantes: Vicente Risco, Ramón Otero Pedrayo, Alfonso D. R. Castelao, Florentino Cuevillas, Antón Lousada Diéguez. Outros autores.
Percurso vital e ideolóxico de Vicente Risco	10. Obra literaria. 10.1. Obra ensaística: teoría política, filosofía, crítica literaria e literatura de viaxes. 10.2. Obra narrativa. 10.2.1. Primeira produción: as pegadas do Modernismo. 10.2.2. A interpretación idílica da Terra. 10.2.3. Sátira e escepticismo. 10.2.4. A modernidade entre a decadencia e o nihilismo. 10.3. Obra dramática. 10.4. Obra lírica.
Percurso vital e ideolóxico de Otero Pedrayo	11. Obra narrativa. 12. Obra ensaística. 13. Obra dramática e obra poética. 14. Recepción da obra oteriana no seu tempo e na literatura posterior.
As experiencias vangardistas na Europa de comezos de século	15. Principais liñas da vangarda poética. 16. A narrativa da Nova Xeración Galega 17. O teatro.
Da República ao exilio: guerra, represión e diáspora	18. A poesía do exilio: 19. A narrativa: o testemuño da Guerra Civil. 20. Actividade teatral e escrita dramática.
A resistencia cultural no interior. Galaxia e os outros proxectos editoriais	21. A poesía de posguerra: a lenta recuperación da actividade cultural. 22. Problemas de agrupación xeracional. Algunhas clasificacións: 23. Autores e produción poética.
A narrativa de posguerra. Principais liñas temáticas e autores:	24. A tradición realista: A continuidade da narrativa de Nós: R. Carvalho Calero. O realismo popular: Ánxel Fole. Novas orientacións: O realismo fantástico: A. Fole e A. Cunqueiro. A narrativa de E. Blanco-Amor. 25. O ensaio e o teatro do tempo de Galaxia: saudade, reflexión sobre a identidade e discurso científico. O teatro: decadencia dos espectáculos e reinicio da escrita.

Álvaro Cunqueiro: datos bio-bibliográficos

- 26. A poética de Cunqueiro: caracterización / función da literatura.
- 27. A obra anterior á Guerra: neotrobadorismo e vangarda.
- 28. A obra de posguerra:
 - 28.1. A poesía:
 - 28.1.1. A continuación do neotrobadorismo
 - 28.1.2. Derradeira entrega poética: Herba aquí e acolá.
 - 28.2. A narrativa de ficción:
 - 28.2.1. A difícil clasificación xenérica
 - 28.2.2. Novelas e/ou libros de relatos
 - 28.3. A obra dramática.
 - 28.4. Xornalismo e ensaio
- 29. A recepción da obra de Cunqueiro

Eduardo Blanco-Amor: percurso vital e ideolóxico

- 30. A traxectoria poética de Blanco Amor.
- 31. A obra narrativa: o seu universo literario.
 - 31.1. A Esmorga
 - 31.2. Xente ao lonxe
 - 31.3. Narrativa breve
- 32. A constante preocupación polo teatro
- 33. O ensaio
 - 33.1. A reflexión literaria: o papel do escritor na sociedade.
- 34. Recepción e lecturas da obra de Blanco-Amor.

O contexto histórico- social da década dos 60 e posterior: características e mudanzas

- 35. A poesía de intervención.
- 36. A narrativa.
- 37. A poesía: renovación e compromiso.
- 38. A Nova Narrativa.
- 39. A poesía. Últimas tendencias e grupos poéticos.
- 40. O ensaio: auxe e diversificación.

Panorama da narrativa galega no último terzo do século XX.

- 41. 1975-1985: unha década de consolidación e mudanza.
 - a. Perspectiva histórica xeral.
 - i. Contexto literario e tendencias narrativas.
 - ii. Principais narradores e narradoras.
 - b. 1985-2000: tendencias da narrativa máis recente.
 - iii. Caracterización xeral.
 - iv. Principais narradores e narradoras.
- 42. Panorama do teatro galego no último terzo do século XX.
 - a. O rexurdimento da actividade teatral no tardofranquismo: o Teatro Independente e o grupo Abrente.
 - i. Autores e obras.
 - b. O teatro profesional e o teatro institucional.
 - c. Tendencias do teatro actual.
 - i. Diversificación de liñas temáticas.
 - ii. Últimas promocións.
 - d. A literatura dramática.
 - i. O mundo editorial: revistas e coleccións de teatro.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Sesión maxistral	26	22	48
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	16	16
Obradoiros	22	22	44
Traballos tutelados	0	20	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	10	11
Probas de resposta curta	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Actividades introdutoriasHaberá unha sesión introdutoria ao conxunto da materia, de dúas horas de duración, con delimitación dos seus contidos, métodos, probas a realizar, textos que deben ler os alumnos , etc.

Sesión maxistral	Haberá entre 12 e 16 sesións maxistrais, e outras tantas prácticas, vinculadas ao desenvolvemento teórico do programa. Nelas darase unha visión de conxunto da tradición literaria galega ao longo do séc. XX. Centraranse en 12 grandes núcleos: 1. 1900-1936: A poesía. 2. 1900-1936: A narrativa. 3. 1900-1936: O teatro. 4. 1900-1936: O ensaio. 5. 1936-1975: A poesía. 6. 1936-1975: A narrativa. 7. 1936-1975: O teatro. 8. 1936-1975: O ensaio. 9. 1975-2010: A poesía. 10. 1975-2010: A narrativa. 11. 1975-2010: O teatro. 12. 1975-2010: O ensaio.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Unha parte importante da actividade do alumnado consistirá na súa asistencia a conferencias, recitais, mesas redondas, proxeccións de filmes, seminarios específicos sobre temas literarios, representacións teatrais, etc. dos que deberá realizar un breve resumo por escrito para ser entregado ao profesor. Todas e cada unha destas actividades serán sinaladas polo docente.
Obradoiros	Haberá un mínimo de 13 sesións de comentario de texto, cada unha de dúas horas de duración, correspondentes ás seguintes obras: 1. A poesía de Antonio Noriega Varela. Selección de poemas de Do Ermo. 2. A poesía de Ramón Cabanillas. Selección de poemas e Na Noite Estrelecida. 3. A narrativa de Ramón Otero Pedrayo. Comentario de relatos curtos. 4. A narrativa de Vicente Risco. Comentario de O porco de pé. 5. A obra narrativa de Castelao. Comentario de Retrincos. 6. A poesía de Manuel Antonio. Comentario de De Catro a Catro. 7. A obra literaria de Álvaro Cunqueiro. Comentario dun conto e dun poema. 8. A obra literaria de Eduardo Blanco Amor. Comentario dun conto ou capítulo de novela. 9. Celso Emilio Ferreiro. Comentario de poema de Longa Noite de Pedra. Visionado da película María Mariño, a flor das raparigas en sombra. 10. A obra de Xosé Luís Méndez Ferrín. Comentario dun conto e dun poema. 11. A Nova Narrativa Galega. Comentario dun conto ou capítulo de novela. Visionado da película Cólera. 12. A poesía dos 80. Comentario de varios poemas. 13. A narrativa desde 1975. Comentario dun conto de Manuel Rivas. Visionado da película Luces da cidade.
Traballos tutelados	O alumnado deberá realizar un pequeno traballo de comprobación de lectura de todas e cada unha das seguintes obras: 1) O porco de pé de Vicente Risco 2) Ensaio histórico sobre a cultura galega de Ramón Otero Pedrayo 3) Na noite estrelecida de Ramón Cabanillas. 4) Os ruíns de Xosé María Álvarez Blázquez 5) Crónicas do sochantre de Álvaro Cunqueiro 6) Á lus do candil: contos ao carón do lume de Ánxel Fole 7) Longa noite de pedra de Celso Emilio Ferreiro. 8) Os biosbardos: contos prá xente de Eduardo Blanco Amor 9) Arrabaldo do norte de Xosé Luís Méndez Ferrín 10) Cambio en tres de Carlos Casares 11) Land Rover de Suso de Toro 12) Memoria de Noa de Alfredo Conde

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de tutorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Sesión maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de tutorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Obradoiros	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de tutorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de tutorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Traballos tutelados	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de tutorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Actividades introdutorias	Descrición xeral da materia. 1. Competencias. 2. Contidos. 3. Planificación docente. 4. Metodoloxía docente. 5. Atención personalizada. 6. Recomendacións.	1
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia a clase así como a participación en debates e comentarios de textos e ideas.	50
Obradoiros	Valorarase a asistencia ás sesións de comentario de textos así como a participación nos debates suscitados.	19
Traballos tutelados	A lectura de obras literarias e a reflexión sobre estas será obxecto de atención prioritaria. O alumno deberá realizar ao longo do curso breves comentarios escritos sobre as obras de lectura obrigatoria que compoñen o programa.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non participe no desenvolvemento diario da materia ou o que elixa a avaliación única ó inicio do curso, poderá presentarse a un exame final, ao que deberá concorrer cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria, e que estará dividido en tres partes (tanto na primeira edición das actas coma en xullo):

1. Recoñecemento de textos. 20%
2. Preguntas breves con resposta curta. 40%
3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%

O aprobado na materia estará, en todo caso, suxeito a que o alumnado obteña cando menos unha nota de 5/10 no apartado 3.

O alumnado que suspenda a avaliación continuada presentarse a un exame no mes de xullo, ao que deberá concorrer, igualmente, cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria (ou aqueles que non entregasen previamente durante o desenvolvemento normal do curso), no que será avaliado en base a:

1. Recoñecemento de textos. 20%
2. Preguntas breves con resposta curta. 40%
3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%

O aprobado na materia estará, en todo caso, suxeito a que o alumnado obteña cando menos unha nota de 5/10 no apartado 3.

Bibliografía. Fontes de información

Manual da materia:

Bernárdez, C. L. / Insua, E. X. / Millán, X. M. / Rei, M. / Tato, L. (2001), *Literatura galega. Século XX*. (Vigo: A Nosa Terra).

Bibliografía xeral:

Abuín González, A. / Ruibal, E. R. (2001): "O teatro galego entre 1900 e 1936", en Tarrío, A. (coord.): *Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil*. Vol. XXXII: 278-325 (A Coruña: Hércules).

Álvarez Cáccamo, X. M^a (1985): "Introducción", en Ferreiro, C. E.: *Longa noite de pedra* (Sada: Ed. do Castro).

Amor Couto, M. (1996): "A obra literaria de Xosé Luís Méndez Ferrín", en VV. AA.: *Historia da literatura galega: 1473-1504* (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Beramendi, J. G. / Núñez, X. M. (1995): *O nacionalismo galego*. (Vigo: A Nosa Terra).

Beramendi, X. G. (1984): "Ideoloxía e política en Vicente Risco", *Grial*, 86: 428-440.

Blanco, C. (1997): "Uxío Novoneyra: poesía, terra e compromiso", en VV. AA.: *Historia da literatura galega*:

1250-1249 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Carballo Calero, R. (1932): "Balance e inventario da nosa literatura", *Nós*, 108: 222-223.

Carballo Calero, R. (1982): "Álvaro Cunqueiro", en *Libros e autores galegos. Séc. XX: 271-306* (A Coruña: Fundación "Pedro Barrié de la Maza conde de Fenosa").

Carballo Calero, R. (1982): "Ramón Otero Pedrayo" en *Libros e autores galegos, século XX. Vol. II: 117-164* (A Coruña: Fundación Barrié).

Casares, C. (1981): *Vicente Risco: 50-87* (Vigo: Galaxia).

Casares, C. (1981): *Ramón Otero Pedrayo: 83-126* (Vigo: Galaxia).

Casas, A. (2000): "A poesía entre 1900 e 1936", en Tarrío, A. (coord.): *Galicia.Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 84-213* (A Coruña: Hércules).

Cochón Otero, I. (2000b): "Poesía de fin de milenio: o reaxuste dos anos noventa", en Tarrío, A. (coord.): *Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: poesía e teatro. Vol. XXXIII: 364-417* (A Coruña: Hércules).

Fernández Pérez-Sanjulián, C. (2003): *A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo*. (Vigo: A Nosa Terra).

Fernández Pérez-Sanjulián, C., (2003): "Ideoloxemas nacionalitarios na narrativa de Ramón Otero Pedrayo", en *A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo: 125-255* (Vigo: A Nosa Terra).

Forcadela, M. (1991): *Guía de lectura de A Esmorga*, Edicións do Cumio, Vigo.

Forcadela, M. (1993): *Manual e Escolma da Nova Narrativa Galega*, Sotelo Blanco, Santiago de Compostela.

Forcadela, M. (1997): *Guía de Lectura de Á Lus Do Candil*, Edicións do Cumio, Vigo.

Forcadela, M. (1997): "A poesía de posguerra", en VV. AA.: *Historia da literatura galega: 1058-1088* (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Forcadela, M. (2002): "A narrativa de Carvalho Calero na encrucillada dos anos cincuenta", López, T. / Salinas Portugal, F.: *Actas do Simpósio Ricardo Carvalho Calero. Memoria do século: 109-117* (A Coruña: AS-PG / Departamento de Galego-Portugués, Francés e Lingüística da Universidade da Coruña).

Forcadela, M. (2005): *Diálogos na néboa: Álvaro Cunqueiro e Ramón Piñeiro na xénese da Literatura Galega de Posguerra*, Xunta de Galicia, Santiago de Compostela.

Forcadela, M. (2009): *A mecánica da maxia. Ficción e ideoloxía en Álvaro Cunqueiro*, Galaxia, Vigo.

Freire Lestón, X. V. (1997): *A actividade editorial en Galicia (1850-1936). Apuntamentos para unha historia do libro galego* (Vigo: Ed. do Cumio).

Freixanes, V. F. (1982) [1976]: "Eduardo Blanco-Amor diante do espello", en *Unha ducia de galegos: 79-101* (Vigo: Galaxia).

Gaspar, S. (2000): "A novela desde 1975", en Tarrío, A. (coord.): *Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: narrativa e traducción. Vol. XXXIV: 150-213* (A Coruña: Hércules).

Gómez Torres, C. (1996): "Manuel María e o seu tempo", en VV. AA.: *Historia da literatura galega: 1218-1248* (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Hermida, M. (1987): *As revistas literarias en Galicia na Segunda República* (A Coruña: Ed. do Castro).

López, T. (1996): "O neotrobadorismo. Fermín Bouza-Breí", en VV. AA.: *Historia da literatura galega: 897-928* (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Maceira Fernández, X. M. (1996): "Literatura do exilio (II). O activismo cultural na diáspora bonaerense", en VV. AA.: *Historia da literatura galega: 993-1024* (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Mato Fondo, M. (1996): "A poesía contemporánea a partir de 1975", en VV. AA.: *Historia da literatura galega: 1505-1536* (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Méndez Ferrín, X. L. (1984): *De Pondal a Novoneira* (Vigo: Xerais).

- Méndez Ferrín, X. L. (1984): *Álvaro Cunqueiro*, en De Pondal a Novoneira: 151-171 (Vigo: Xerais).
- Millán Otero, X. M. (1996): *Grupo Nós: Vicente Risco*, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 738-768 (Vigo: AS-PG / A NOSA TERRA).
- Molina, C. A. (1989): *Prensa literaria en Galicia (1920-1960)* (Vigo: Xerais).
- Navaza, G. (2000): *Álvaro Cunqueiro*, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: narrativa e traducción. Vol. XXXIV: 38-57 (A Coruña: Hércules).
- Nogueira, Mª X. (2000): *Poesía de fin de milenio: os anos oitenta*, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: poesía e teatro. Vol. XXXIII: 288-363 (A Coruña: Hércules).
- Nogueira, M. X. (1996): *A recuperación da narrativa en galego: Álvaro Cunqueiro*, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 1121-1152 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Noia Campos, C. (1992): *A nova narrativa galega* (Vigo: Galaxia).
- Pallarés, P. (1991): *Rosas na sombra. A poesía de Luís Pimentel* (Vilaboa-Pontevedra: Ed. do Cumio).
- Queizán, M. X. (1979): *A nova narrativa ou a loita contra o sentimentalismo*, Grial, 63: 67-80.
- Quintana, X. R. / Valcárcel, M. (1988): *Ramón Otero Pedrayo. Vida, obra e pensamento: 13-109* (Vigo: Ir Indo).
- Raña Lama, R. (2000): *A Xeración dos 50. A poesía social*, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: poesía e teatro. Vol. XXXIII: 200-239 (A Coruña: Hércules).
- Rei Romeu, M. (1996): *A guerra Civil. Literatura no exilio (I)*, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 961-992 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Rodríguez Fer, C. (1997a): *Ánxel Fole. Vida e obra* (Vigo: Xerais).
- Rodríguez Sánchez, F. (1993). *Eduardo Blanco-Amor. O desacougo da nación negada: 127-170* (Vilaboa-Pontevedra: Ed. do Cumio).
- Romero, M. (1998): *Poetizar o mundo como muller. Movemento poético da Festa da Palabra silenciada: trece anos de poesía galega de mulleres*, Grial, 140: 691-716.
- Rus Gascón, P. (1997): *Imaxe do mundo en Eduardo Blanco-Amor. A muller, o conflito social e os marxidados: 133-206* (Vigo: A Nosa Terra).
- Sanmartín Rei, A. (1996): *O vangardismo: Manuel Antonio e Álvaro Cunqueiro*, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 833-864 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Sanmartín Rei, A. (1996): *Un momento crucial: Longa noite de pedra, de Celso Emilio Ferreiro*, en VV. AA.: Historia da literatura galega: 1186-1216 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Seara, T. / Bermúdez, T. (2000): *A narrativa breve desde 1975*, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: narrativa e traducción. Vol. XXXIV: 214-279 (A Coruña: Hércules).
- Tarrío, A. (coord.): *Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil*. Vol. XXXII, (A Coruña: Hércules).
- Tarrío Varela, A. (1985): *Dez anos de narrativa*, Grial, 89: 309-336.
- Tato Fontaiña, L. (1995): *Teatro e nacionalismo. Ferrol, 1915-1936* (Santiago: Laiovento).
- Tato Fontaiña, L. (1996): *O teatro actual*, en VV.AA.: Historia da literatura galega: 1410-1440 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Tato Fontaiña, L. (2000): *O teatro desde 1936*, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: poesía e teatro. Vol. XXXIII: 442-511 (A Coruña: Hércules).
- Valcárcel, M. (2000): *Prensa cultural e literaria no período 1916-1936*, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 382-447 (A Coruña: Hércules).
- Valcárcel, M. (2000): *Prensa cultural e literaria, editoriais e institucións culturais desde 1939*, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: narrativa e traducción. Vol. XXXIV: 502-519 (A Coruña: Hércules).

VV. AA.: Historia da literatura galega (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936/V01G160V01508

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Literatura: Panorama da literatura galega I/V01G160V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Retórica				
Materia	Retórica			
Código	V01G160V01304			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Suárez Briones, Beatriz			
Profesorado	Suárez Briones, Beatriz			
Correo-e	busuarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Tratase a Retórica exclusivamente como dispositivo ordenador de figuras da linguaxe. A materia organízase como un obradoiro de análise poética.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Esta materia busca presentar modelos de análise dese artefacto estético tan complexo que é o poema para traballar en profundidade estratexias de análise textual.	A1	B1
	A6	
	A7	
	A9	
Ofrecer unha mínima metodoloxía da teoría da poesía ó tempo que aplicacións prácticas que sirvan de axuda á lectura, interpretación e comprensión da poesía.	A1	B3
	A6	B4
	A7	
	A9	

Contidos		
Tema		
1. A linguaxe poética.	--	
2. A lectura da poesía.	--	
3. Os temas da poesía.	--	
4. Estruturas poéticas.	--	
5. Gramática da poesía.	--	
6. Semántica do texto.	--	
7. Conclusión: o pracer do texto	--	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	5	10	15
Sesión maxistral	13	7	20
Presentacións/exposicións	10	30	40
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	22	22
Seminarios	24	29	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Segundo os principios metodolóxicos expostos nas clases.
Seminarios	Presentación de textos poéticos cos seus comentarios teóricos e críticos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Traballos que realiza o alumnado. Probas que inclúen actividades, problemas ou casos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade suscitada, plasmando de xeito práctico, os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita). Nas horas de tutoría (atención personalizada) o alumnado poderá consultar todas as súas dúbidas, resolver problemas sobre distintos aspectos da materia, e que se aproveitará para dar as indicacións precisas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Cada comentario de texto que se traballe en casa será presentado e defendido en clase	50
Seminarios	Valoración de capacidade de comprensión, argumentación e interpretación dos métodos de análises	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia a clase e o desenvolvemento dos traballos e exercicios da materia en tempo é obrigado para a persoa que queira ser avaliada pola modalidade continuada. Para quen non siga esta modalidade de avaliación, haberá un exame final antes de que conclúa o cuadrimestre (1ª edición das actas) e en xullo, no que se dará conta de toda a materia, tanto da teoría como da práctica.

Porcentaxe de presencialidade obrigatoria na avaliación continua: 80%

A avaliación en xullo para o alumnado que opte pola avaliación continua e non aprobase consistirá en facer exame e/ou traballos.

En calquera caso, a copia literal de traballos alleos sen recurrir ás convencións da cita redundará nun suspenso innegociable.

Bibliografía. Fontes de información

Esta bibliografía é parcial. Ningún destes libros é material de estudo completo; e para cuestións puntuais que requiran materiais de estudo diferentes, estes serán fornecidos pola profesora.

GUPO μ. *Retórica general*. Barcelona: Paidós, 1987.

LAUSBERG, Heinrich. *Elementos de Retórica literaria*. Madrid: Gredos, 1975.

MORATARA GARAVELLI, Bice. *Manual de Retórica*. Madrid: Cátedra, 1991.

REIS, Carlos. *Técnicas de análise textual*, Coimbra, Liv. Almedina, 1976; 2a ed., 1978; 3a ed., 1981; 1a reimpressão, 1984;

2a reimp. 1987.

REIS, Carlos. *Comentario de textos. Fundamentos teóricos y análisis literario*, Salamanca, Colegio de España, 1995.

ROMO FEITO, Fernando. *La Retórica. Un paseo por la Retórica clásica*. Montesinos, 2005.

SPANG, Kurt. *Fundamentos de Retórica. Literaria y publicitaria*. Pamplona: Ediciones Universidad de Navarra, 1991.

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Literatura: Teoría da literatura/V01G160V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación oral e escrita: Español II				
Materia	Comunicación oral e escrita: Español II			
Código	V01G160V01305			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rodríguez Vega, María Regina Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José Rodríguez Vega, María Regina			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es xinavega@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia presenta os aspectos teóricos e prácticos correspondentes a un nivel superior da lingua española oral e escrita.			

Competencias de titulación	
Código	
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Fundamentar con coñecementos teóricos unha expresión correcta e fluída en lingua española.	A6	B1
Promover a autonomía do alumnado para producir e correxir diversos tipos de textos orais e escritos, utilizando axeitadamente os recursos da lingua española.	A7 A13	B2 B4
Analizar e desenvolver exemplos de expresión oral e escrita.	A6	B1 B3

Contidos	
Tema	
Tema 1. Aspectos avanzados de comunicación oral.	1.1. Corrección fónica, gramatical e léxica. 1.2. Preparación, ordenación e claridade de ideas. 1.3. Elementos externos da comunicación oral. 1.4 Elementos de comunicación non-verbal 1.5. Imaxe persoal e cortesía: relacións cos interlocutores.
Tema 2. Xéneros discursivos orais.	2.1. Ámbito científico-académico e profesional: xéneros monolóxicos e dialóxicos. 2.2. Ámbito social.

Tema 3. Aspectos avanzados de comunicación escrita.	3.1. Organización e creación textual. Construción e redacción dun texto. 3.2. Revisión e corrección de textos.
Tema 4. Os modos da organización discursiva.	4.1. Narración 4.2. A descrición 4.3. A argumentación 4.4. A explicación 4.5. O diálogo.
Tema 5. Tipoloxía textual	5.1. Textos xurídicos e administrativos 5.2. Textos periodísticos e publicitarios 5.3. Os textos escritos no ámbito da economía e a empresa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	0	28
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	24	36
Estudo de casos/análises de situacións	10	10	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	40	42
Traballos e proxectos	0	24	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explicará os contidos esenciais de cada un dos temas, aclarando as cuestións chave da materia e orientando os alumnos e as alumnas sobre os aspectos fundamentais e secundarios.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos e as alumnas prepararán a resolución de problemas e exercicios previamente á súa resolución na clase.
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo de casos concretos extraídos dos discursos orais, académicos, profesionais e electrónicos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a realización de traballos tutelados, de exercicios e de traballos/proxectos e para a resolución de problemas ou estudos de casos, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os alumnos e as alumnas que o desexen poderán dispor de horas de consulta co profesor de xeito adicional ao horario establecido para as titorías.
Estudo de casos/análises de situacións	Para a realización de traballos tutelados, de exercicios e de traballos/proxectos e para a resolución de problemas ou estudos de casos, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os alumnos e as alumnas que o desexen poderán dispor de horas de consulta co profesor de xeito adicional ao horario establecido para as titorías.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Para a realización de traballos tutelados, de exercicios e de traballos/proxectos e para a resolución de problemas ou estudos de casos, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os alumnos e as alumnas que o desexen poderán dispor de horas de consulta co profesor de xeito adicional ao horario establecido para as titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	A preparación dos exercicios así como as intervencións na aula para participar na súa discusión e resolución serán axeitadamente valoradas.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dun exame que conterá preguntas de carácter teórico e práctico sobre os contidos do curso.	40
Traballos e proxectos	Os alumnos e as alumnas escollerán unha cuestión de análise ou estudo na parte referida ao discurso oral e outra no discurso escrito. Contando un 25% cada traballo. O traballo de discurso oral terá que ser exposto e avaliarse a súa defensa.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao comezo do curso, os alumnos e as alumnas deberán optar por unha forma de avaliación: continua (asistencia regular,

traballos de aula, proxecto, etc.) ou única (exame oficial da materia o día 11 de decembro. Os alumnos da avaliación continua terán que facer a parte do exame (40%) nesa mesma data e poderán tamén recuperar ese día os traballos e exercicios que, de ser o caso, non tiveran aprobado.

Durante o período de traballo autónomo do 14 ao 25 de outubro, os alumnos deberán ler a obra *La cocina de la escritura* de Daniel Cassany.

Durante o período de traballo autónomo do 8 ao 17 de xaneiro, os alumnos deberán realizar a defensa do traballo de discurso oral.

É obrigatorio asistir ao 80% das aulas presenciais.

En todas as actividades de avaliación hai que acadar a metade da cualificación.

A segunda convocatoria consistirá nun único exame cuxa data fixará oficialmente a Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

- ÁLVAREZ ANGULO, Teodoro, **Textos expositivos y argumentativos**, Barcelona, Octaedro,
- BASSOLS, Margarida y TORRENT, Anna M., **Modelos textuales. Teoría y práctica**, Barcelona, Octaedro,
- BJÖRK, Lennart y BLOMSTAND, Ingegerd, **La escritura en la enseñanza secundaria. Los procesos del pensar y del escribir**, Barcelona, Graó,
- BRIZ, Antonio (coord.), **Saber hablar**, Madrid, Aguilar,
- CALSAMIGLIA, Helena y TUSÓN, Amparo, **Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso**, Barcelona, Ariel,
- CASSANY, Daniel, **La cocina de la escritura**, Barcelona, Anagrama,
- GÓMEZ TORREGO, Leonardo, **Hablar y escribir correctamente. 2 vols.**, Madrid, Arco/Libros,
- GÓMEZ TORREGO, Leonardo, **Ortografía y Gramática. Las normas académicas: últimos cambios**, Madrid, SM,
- HIMSTREET, William C. & BATY, Wayne M., **Guía para la redacción de cartas e informes**, Ediciones Deusto, Bilbao,
- JUÁREZ, Milagros, **Saber expresarse**, Acento Editorial, Madrid,
- LÓPEZ ALONSO, Covadonga. y SÉRÉ, Arlette (eds.), **Nuevos géneros discursivos: los textos electrónicos**, Biblioteca Nueva, Madrid,
- MANCHESTER OPEN LEARNING, **Cómo hacer presentaciones eficaces**, Gestión 2000, Barcelona,
- MONTOLOÍO, Estrella (coord.), **Manual práctico de escritura académica. 3 vols.**, Ariel, Barcelona,
- PÁEZ, Enrique, **Escribir. Manual de técnicas narrativas**, Madrid, SM,
- PANO, Ana, **Dialogar en la red. La lengua española en chats, e-mails, foros y blogs**, Bern, Peter Lang,
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Nueva gramática de la lengua española**, Madrid, Espasa,
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Manual de la Nueva Gramática de la lengua española**, Madrid, Espasa Calpe,
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Ortografía de la lengua española**, Madrid, Espasa,
- SÁNCHEZ LOBATO, Jesús (coord.), **Saber escribir**, Madrid, Aguilar,
- SANTIAGO GUERVÓS, Javier de, **Principios de comunicación persuasiva**, Madrid, Arco/Libros,
- SERRANO SERRANO, Joaquín, **Guía práctica de redacción**, Madrid, Anaya,
- SERRANO SERRANO, Joaquín, **Cómo redactar tus exámenes y otros escritos de clase**, Madrid, Anaya,
- VÁZQUEZ, Graciela (coord.), **El discurso académico oral. Guía didáctica para la comprensión auditiva y visual de clases magistrales**, Madrid, Edinumen,
- VÁZQUEZ, Graciela (coord.), **Guía didáctica del discurso académico escrito**, Madrid, Edinumen,
- VÁZQUEZ, Graciela (coord.), **Actividades para la escritura académica**, Madrid, Edinumen,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Análise do discurso				
Materia	Análise do discurso			
Código	V01G160V01401			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Francés Galego			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Rodríguez Yáñez, Xoan Paulo			
Profesorado	Rodríguez Yáñez, Xoan Paulo			
Correo-e	xoanp@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/centros/fft/			
Descrición xeral	Introdución á análise do discurso falado e escrito, con especial atención á dimensión comunicativa (verbal e non verbal) e conversacional.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Familiarizar ó alumnado cos problemas teóricos das ciencias do discurso.	A3	B1
Familiarizalo coas ferramentas de análise da fala e do discurso escrito.	A4	
	A5	
Afacelo ó estudo dos usos orais e escritos das linguas, moi especialmente dos usos coloquiais.	A4	
	A5	
Capacitalo para comprender lecturas especializadas de dificultade baixa ou media-baixa.	A6	B1
Capacitalo para distinguir os contidos esenciais dos contidos accesorios.	A4	
Esperar no alumnado a capacidade de observación e reflexión sobre os usos discursivos do seu entorno cotián.	A7	
Esperar o interese polo estudo da fala bilingüe, polas diferencias de fala entre xéneros, e mais pola pragmática intercultural.	A7	
	A8	
	A9	

Contidos

Tema

A pragmática e as ciencias do discurso.	Revisión dos contidos da pragmática lingüística. Actos de fala. Implicaturas. Presuposicións. Humor e ironía. Malentendidos e incomprensións.
Discurso oral e discurso escrito.	Caracterización da comunicación oral e da comunicación escrita. Trazos e nocións básicas. A situación comunicativa cara a cara. Paralinguaxe, kinésica e proxémica. A estrutura conversacional. Xéneros, estilos e rexistros. Estilos e identidades discursivas. A comunicación nos medios. Fala, poder e manipulación discursiva. Estratexias publicitarias.
Comunicación interpersoal e cortesía.	Faces positiva e negativa. Cortesía positiva, negativa e encuberta. A atenuación. A intensificación. A negociación da relación interpersoal.
Comunicación intercultural. Xénero e discurso.	A pragmática intercultural. Culturas lacónicas e culturas locuaces. Diferenzas comunicativas entre mulleres e homes.
Conversación bilingüe.	Os repertorios comunicativos dos bilingües. Funcións pragmáticas e estilísticas das alternancias de códigos. Usos bilingües galego/castelán. O Spanglish.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	0	26
Traballos tutelados	0	87	87
Titoría en grupo	4	7	11
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	0	18
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explicará os contidos esenciais de cada un dos temas, aclarando os conceptos-clave da materia e orientando ós alumnos sobre cales dos contidos das lecturas relacionadas (ver Traballos tutelados) son fundamentais e cales secundarios. Para seguir as clases o alumno disporá, con cada Tema, dun Guión detallado dos contidos, así coma das lecturas correspondentes.
Traballos tutelados	Constan de A e B. A) Realización (completa e nun nivel non superficial) das lecturas obrigatorias. Un ritmo lector sostido é fundamental nesta materia. O control de lecturas levarase a cabo mediante 1. e 2. 1. A elaboración periódica de listaxes de dúbidas (e máis comentarios do lector), debidamente redactadas e razoadas, e para cada unha das lecturas (capítulos de libro e artigos). Estas dúbidas e comentarios enviaranse individualizadamente, semanal ou quincenalmente, por correo electrónico, ó profesor. Resolveranse en parte por resposta directa vía email, en parte nas 4 titorías mínimas obrigatorias que o alumno deberá realizar ó longo do curso. 2. Exame das lecturas (exame de teoría). B) Orientación das prácticas para casa (entre 4 e 6 ó longo do curso), e máis orientación do pequeno traballo de investigación de curso.
Titoría en grupo	As titorías son obrigatorias para os alumnos. Cada alumno deberá asistir un mínimo de 4 veces a titorías no despacho (en grupos dun máximo de tres persoas, ou, se o prefire, individualmente), e todas cantas veces el estime necesario. Nelas resolveranse unha parte das dúbidas das lecturas correspondentes a esa fase do curso, dúbidas que o alumno deberá enviar por email, debidamente redactadas e razoadas. Así mesmo, nas titorías consultarase calquera outra dúbida da materia: sobre as prácticas e as correccións das mesmas entregadas polo profesor; sobre as explicacións de clases; sobre o traballo de investigación de curso; sobre o propio sistema de traballo; sobre os exames escritos, etc.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os exercicios e problemas han ser preparados polo alumno previamente á súa resolución e comentario nas clases prácticas. Tamén haberá prácticas específicas para a súa resolución na casa e a súa entrega por escrito, que han ser devoltos corrixidos e cualificados polo profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	As titorías son obrigatorias para os alumnos. Cada alumno deberá asistir un mínimo de 4 veces a titorías no despacho. Nelas resolveranse as dúbidas das lecturas correspondentes a esa fase do curso, dúbidas que o alumno deberá presentar previamente redactadas por escrito. Así mesmo, nas titorías consultarase calquera outra dúbida da materia: sobre as prácticas e as correccións das mesmas entregadas polo profesor, sobre as explicacións de clases (teóricas ou prácticas), sobre o traballo de investigación de curso (que ha ser debidamente orientado polo profesor), sobre o propio sistema de traballo, sobre o exame escrito, etc. As titorías son en grupos dun máximo de 3 persoas. Sen embargo, os alumnos que o prefiran poden asistir a titorías individualizadas.

Titoría en grupo	As titorías son obrigatorias para os alumnos. Cada alumno deberá asistir un mínimo de 4 veces a titorías no despacho. Nelas resolveranse as dúbidas das lecturas correspondentes a esa fase do curso, dúbidas que o alumno deberá presentar previamente redactadas por escrito. Así mesmo, nas titorías consultarase calquera outra dúbida da materia: sobre as prácticas e as correccións das mesmas entregadas polo profesor, sobre as explicacións de clases (teóricas ou prácticas), sobre o traballo de investigación de curso (que ha ser debidamente orientado polo profesor), sobre o propio sistema de traballo, sobre o exame escrito, etc. As titorías son en grupos dun máximo de 3 persoas. Sen embargo, os alumnos que o prefiran poden asistir a titorías individualizadas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	As titorías son obrigatorias para os alumnos. Cada alumno deberá asistir un mínimo de 4 veces a titorías no despacho. Nelas resolveranse as dúbidas das lecturas correspondentes a esa fase do curso, dúbidas que o alumno deberá presentar previamente redactadas por escrito. Así mesmo, nas titorías consultarase calquera outra dúbida da materia: sobre as prácticas e as correccións das mesmas entregadas polo profesor, sobre as explicacións de clases (teóricas ou prácticas), sobre o traballo de investigación de curso (que ha ser debidamente orientado polo profesor), sobre o propio sistema de traballo, sobre o exame escrito, etc. As titorías son en grupos dun máximo de 3 persoas. Sen embargo, os alumnos que o prefiran poden asistir a titorías individualizadas.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Levarase un control do grao de asistencia a clases (considerada moi aconsellable), e dentro do sistema da avaliación continua. Unha asistencia a alomenos un 80% das sesións considérase moi importante para unha axeitada comprensión da materia.	10
Traballos tutelados	Os traballos tutelados son de dous tipos: por un lado o traballo lector do alumno, por outro a realización dun pequeno traballo de investigación de curso. O alumno renderá contas do seu grao de realización das lecturas obrigatorias a través das listaxes de dúbidas, que deberá entregar por escrito para seren resoltas nas titorías (en grupo e/ou individuais), así coma da marcha do seu traballo de investigación de curso, que deberá resolver sempre co apoio das lecturas, das clases maxistrais e das clases prácticas, así como coas oportunas e periódicas consultas ó profesor.	25
Titoría en grupo	É complementaria directa do traballo de realización das lecturas, da elaboración e resolución das dúbidas razoadas, así coma das consultas periódicas correspondentes (consultas que inclúen a orientación das prácticas para casa e máis do traballo de investigación de curso).	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Serán valoradas axeitadamente: 1) a preparación dos exercicios na casa previamente á súa resolución na clase, 2) as intervencións na clase para colaborar na súa discusión e resolución, e moi especialmente 3) a entrega por escrito (en tempo e forma) de todas as prácticas para resolver na casa e seren corrixidas polo profesor, e que con esa finalidade se distribúan (un total de entre 4 e 6 ó longo do curso).	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizaranse dúas probas escritas de teoría. Esta inclúe as lecturas obrigatorias (que xa que logo han ser obxecto de exame), e máis as explicacións das clases maxistrais. O alumno deberá amosar uns coñecementos abondos sobre a materia.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación é continua. Requírese un 80% de asistencia ás clases. En cada un dos ítems precedentes (ver apartado "Avaliación") requírese obter uns resultados positivos mínimos.

Os alumnos que se vaian acoller á modalidade semipresencial, deberán comunicarllo ó profesor, por emilio, ou por calquera outro procedemento, ao comezo do cuadrimestre e non máis tarde do 15 de febreiro de 2014. Neste caso esixirase a asistencia ao 40% das sesións presenciais. Estableceranse procedementos de avaliación continua, equivalentes aos que realiza o alumnado presencial, vía electrónica.

O alumno que decida non seguir a avaliación continua ou, no seu caso, a semipresencial, ou que incumpra as condicións esixidas polas mesmas, examínase do conxunto da materia ó final do cuadrimestre. A materia de exame inclúe todas as lecturas consideradas obrigatorias, así coma os contidos teóricos e prácticos. A adopción desta modalidade deberá xustificarse, en todo caso, durante as primeiras semanas de impartición da materia. O exame terá lugar entre o 12 e o 23 de maio de 2014.

Aqueles que na primeira convocatoria non aprobaren a materia polo sistema da avaliación continua, na convocatoria de xullo deberán presentarse ó exame escrito na data oficial.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía introductoria

Barcelona: Octaedro.

Jaworski, A. & N. Coupland (eds.) (1999). *The Discourse Reader*. Londres: Routledge.

Poyatos, F. (1995). *La comunicación no verbal*. [Volume] 1. *Cultura, lenguaje y conversación*. Madrid: Istmo.

Schiffrin, D.; Tannen, D. & H.E. Hamilton (eds.)

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingüística: Introducción ao estudo da linguaxe e a comunicación/V01G160V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estrutura e análise das linguas galega e española: Semántica, pragmática e léxico**

Materia	Estrutura e análise das linguas galega e española: Semántica, pragmática e léxico			
Código	V01G160V01402			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rodríguez Barcia, Susana			
Profesorado	Rodríguez Barcia, Susana			
Correo-e	barcia77@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten por obxecto dar a coñecer aos discentes as bases teóricas fundamentais da Semántica, a Pragmática e o Léxico das linguas galega e española. As competencias adquiridas a través desta materia permitirán aos alumnos e alumnas realizar análises lingüísticas máis profundas e mellorar as súas capacidades comunicativas e de análise crítica.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
B1	Que o estudante demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer a estrutura e organización do léxico.	A4	B4
	A5	B5
Comprender os conceptos teóricos fundamentais da semántica e a pragmática.	A4	B1
	A5	B2
	A7	

Saber facer análises semánticas, pragmáticas e léxicas en galego e español.	A6 A9 A13	B2 B3
Capacitar aos alumnos para analizar, sintetizar, comprender e extraer a información principal e secundaria dunha manifestación discursiva oral ou escrita.	A5	B3

Contidos

Tema	
Tema 1. Semántica	1.1. O estudo do significado. Marco teórico. 1.2. Unidades semánticas. 1.3. Relacións semánticas.
Tema 2. Prágmática	2.1. Conceptos básicos de pragmática. 2.2. Relacións entre semántica e pragmática. 2.3. Os problemas da pragmática. 2.4. A teoría dos actos de fala. 2.5. O principio de cooperación: as implicaturas conversacionais. 2.6. A teoría da relevancia. 2.7. A cortesía. 2.8. Relevancia do coñecemento pragmático.
Tema 3. Léxico	3.1. O vocabulario do español e do galego. 3.2. Préstamos e neoloxismos. 3.3. Aspectos morfolóxicos xerais. 3.3.1. Flexión vs. derivación. 3.3.2. Procedementos de lexicoxénese. 3.4. Aspectos lexicográficos. 3.4.1. A definición lexicográfica: estrutura e tipoloxía. 3.4.2. Dicionario e corpus.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	18	34.2	52.2
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	23.8	37.8
Presentacións/exposicións	6	12	18
Estudo de casos/análises de situacións	4	12	16
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4
Traballos e proxectos	6	12	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividade introdutoria que busca recoller información sobre os coñecementos de partida, os intereses e as motivacións dos discentes. Ademais da presentación da materia farase unha pequena proba inicial non puntuable na avaliación final que servirá como valoración de nivel.
Sesión maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos que aseguren a comprensión dos contidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica. Formularanse na aula ou a través da plataforma TEMA unha serie de problemas e exercicios relacionados coa materia traballada. O obxectivo é reflexionar e relacionar teoría e práctica. Tamén constitúe unha actividade básica para consolidar coñecementos.
Presentacións/exposicións	Actividade práctica. Consistirá na exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto que se escollerá entre os temas da materia e que terá que presentar ao resto dos compañeiros. O obxectivo é avaliar a competencia oral dos discentes nun contexto formal. A presentación poderá realizarse en galego ou en español.
Estudo de casos/análises de situacións	Actividade práctica orientada na aula pola docente. Aínda que o alumnado poderá traballar de forma autónoma na materia, estas análises semánticas e pragmáticas realizadas na aula desenvolveranse coa colaboración entre os alumnos e a docente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a resolución de problemas e exercicios, traballos e proxectos, así como para a realización de traballos e exposicións propostos na aula, o docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado.
Presentacións/exposicións	Para a resolución de problemas e exercicios, traballos e proxectos, así como para a realización de traballos e exposicións propostos na aula, o docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado.
Probos	Descrición
Traballos e proxectos	Para a resolución de problemas e exercicios, traballos e proxectos, así como para a realización de traballos e exposicións propostos na aula, o docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Consistirá na exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto que se escollerá entre os temas da materia e que terá que presentar ao resto dos compañeiros. O obxectivo é avaliar a competencia oral dos discentes nun contexto formal.	25
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	Consistirá nun exame que abordará todos os temas estudados durante o curso. Será imprescindible aprobar este exame para superar a materia.	50
Traballos e proxectos	Consistirá na elaboración dun traballo escrito, proposto en clase, no que se avaliará a competencia dos discentes no relativo á reflexión teórica, a aspectos metodolóxicos e a cuestións formais en canto á redacción e presentación dun texto académico.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS (Maio-xuño)

Avaliación continua

A condición para ser avaliado nesta modalidade será a asistencia a un mínimo do 80% das clases. É obrigatorio realizar e entregar no prazo establecido a exposición oral e o traballo escrito. Os traballos non entregados ou entregados fóra de prazo non se avaliarán.

A cualificación na primeira edición de actas dos alumnos e alumnas que opten pola avaliación continua corresponderá ao cómputo das notas obtidas nas probas realizadas durante o curso. Para superar a materia será necesario obter como mínimo un 4,75 no exame, independentemente de que a suma das notas de todas as probas permita chegar ao 5.

Avaliación única

Se algunha alumna ou alumno non se pode acoller á avaliación continua por motivos xustificadas, deberá comunicalo ao comezo do cuadrimestre. Nese caso, a avaliación poderá realizarse mediante un exame único, baseado nos contidos da materia, no que a nota constituirá o 100% da cualificación final.

Este exame terá lugar ao final do cuadrimestre, nunha data que será acordada entre profesor e alumnado con antelación suficiente. A data desta proba coincidirá na primeira edición das actas coa data na que se realizará o exame para os discentes que opten pola avaliación continua.

A escolla desta opción en ningún caso supón a perda do dereito á asistencia. Recoméndase ao alumnado que escolla esta modalidade de avaliación que consulte regularmente os documentos que se irán colgando en Faitic.

2. SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS (xullo)

Na segunda edición de actas a avaliación levarase a cabo exclusivamente mediante un exame único, baseado nos contidos da materia. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade.

Os alumnos e alumnas que non acadasen o aprobado na modalidade de avaliación continua e que se presenten nesta oportunidade de xullo deben ter en conta que non se gardarán en ningún caso as notas da exposición oral e do traballo escrito.

3. OUTRAS OBSERVACIÓNS

Nos alumnos e alumnas de avaliación continua, no caso de que tras a avaliación conxunta sexan necesarios ata 0,25 puntos

para superar a materia, terase en conta a asistencia e participación regular e activa na clase.

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas coa axuda dun dicionario.

Tanto no exame coma no traballo escrito e no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, os erros na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. con ata 0,25 puntos por cada falta.

Bibliografía. Fontes de información

Almela Pérez, Ramón, **Procedimientos de formación de palabras en español**, Barcelona: Ariel,
Calsamiglia Blancafort, Helena y Amparo Tusón Valls, **Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso**, Barcelona: Ariel,
Croft, William & Alan Cruse, **Lingüística cognitiva**, Madrid: Akal,
De Miguel, Elena, **Panorama de la lexicología**, Barcelona: Ariel,
Escandell, M. Victoria, **Introducción a la pragmática**, Barcelona: Ariel,
Gutiérrez Ordóñez, Salvador, **De pragmática y semántica**, Madrid: Arco/Libros,
Medina Guerra, Antonia Mª, **Lexicografía española**, Barcelona: Ariel,
Reyes, Graciela, **El abecé de la pragmática**, Madrid: Arco/Libros,
Pena Seijas, Jesús, **Partes de la morfología. Las unidades del análisis morfológico** en BOSQUE, IGNACIO y VIOLETA DEMONTE (dirs.), **Gramática descriptiva de la lengua española**, Madrid: Espasa Calpe,
REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Nueva gramática de la lengua española**, Madrid: Espasa,
Varela Ortega, Soledad, **La formación de palabras**, Madrid: Taurus,
Varela Ortega, Soledad, **Morfología Léxica: la formación de palabras**, Madrid: Gredos,
Yus, Francisco, **Ciberpragmática. El uso del lenguaje en Internet**, Barcelona: Ariel,
Yus, Francisco, **Ciberpragmática 2.0. Nuevos usos del lenguaje en Internet**, Barcelona: Ariel,

Ao longo do curso indicaranse as lecturas de carácter obrigatorio.

Ademais, en cada tema traballarase con algunhas lecturas que se concretarán durante as sesións maxistrais.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lexicografía do español e do galego/V01G160V01915

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Análise do discurso/V01G160V01401

Comunicación oral e escrita: Español II/V01G160V01305

Comunicación oral e escrita: Galego II/V01G160V01405

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Literatura comparada				
Materia	Literatura comparada			
Código	V01G160V01403			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Becerra Suárez, María del Carmen			
Profesorado	Becerra Suárez, María del Carmen Cuba López, Soledad			
Correo-e	cbecerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio del desarrollo de la Literatura Comparada desde su nacimiento hasta la actualidad. Se dedica una atención especial a los nuevos paradigmas asumidos por los comparatistas, fundamentalmente a la formación del canon y a la vinculación de la Literatura Comparada con otras manifestaciones artísticas, en particular con el cine.			
	La parte práctica consistirá en la aproximación interartística a diversas formas, temas y géneros desde planteamientos contemporáneos.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
A10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
A11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)Saber apreciar la diferencia estética.	A10	B2
	A11	B3
(*)Saber relacionar los textos literarios con su contexto.	A4	B3
(*)Ser capaces de leer textos de Teoría de la Literatura de orientaciones teóricas diversas situándolos en la que corresponda.	A4	B2
	A6	B3
		B5
(*)Comentar textos literarios diversos relacionándolos con el género al que correspondan y sabiendo justificar esa adscripción.	A4	B2
	A6	B3
	A7	
	A9	

Contidos	
Tema	
1. Historia y concepto del comparatismo	1.1 Historia 1.2. Concepto
2. Vías de la literatura comparada	2.1. Genalogía 2.2. Morfología 2.3. Tematología 2.4. Relaciones interartísticas
3. Tematología	3.1. El mito 3.2. Los mitos literarios
4. El mito de Don Juan en la literatura occidental	4.1. Nacimiento del mito: el drama fundacional 4.2. El proceso de Transmisión. La evolución del mito de Don Juan 4.3. Mito y tipo.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	0	4
Sesión maxistral	30	30	60
Traballos tutelados	6	12	18
Debates	6	6	12
Presentacións/exposicións	2	14	16
Traballos e proxectos	4	36	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	O alumnado asistirá a conferencias ou a calquera outro evento formativo que se organice na Facultade e teña relación coa materia.
Sesión maxistral	O profesor explicará en profundidade os temas que se tratarán na materia, cunha bibliografía básica e posibilidade de intervir o alumnado
Traballos tutelados	Lecturas de obras, sobre as que versarán os traballos e proxectos. Comentarios de texto. Exposicións en clase
Debates	As exposicións irán sempre seguidas de debate
Presentacións/exposicións	Presentacións na clase dunha lectura ou un traballo previamente elaborado en grupo, ou ben de forma individual.

Atención personalizada	
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Intentarase seguir a marcha de cada alumno/a en tutorías individuais, e nas de grupo orientarase ao alumnado antes de cada elaboración e exposición dun traballo, para garantir que este non chegue con dúbidas (teóricas ou metodolóxicas) á presentación e defensa do tema.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Valorarase o resultado final do traballo tutelado: a súa profundidade no tratamento da temática e a capacidade para facer unha lectura crítica dos materiais de traballo.	25
Presentacións/exposicións	Valorarase a calidade da exposición, a corrección da linguaxe, e o pertinente dos argumentos.	25
Traballos e proxectos	A realización dos traballos, a súa entrega na data e a avaliación positiva destes será condición indispensable para superar a materia. Terase en conta a correcta asimilación dos contidos, pero tamén a utilización adecuada dos instrumentos metodolóxicos, a presentación formal, así como a redacción. Os traballos terán un peso dun 50 % da cualificación final da materia.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aquellos estudantes que, tras la debida justificación, no puedan asistir a clase podrán superar la materia en la primera edición de actas presentando cuatro trabajos escritos. El tema desarrollado en cada uno de esos trabajos y las fechas de entrega serán acordados por el profesor/a y el alumno/a en tutorías, antes de finalizar el mes de septiembre.

En la convocatoria de Julio, los estudiantes serán evaluados por medio de un examen escrito.

Bibliografía. Fuentes de información

Becerra, Carmen, **Mito y Literatura. Estudio comparado de Don Juan**, Vigo, 1997,

Guillén, Claudio, **Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada.**, Barcelona, 1985,

Romero López, Dolores, **Orientaciones en literatura comparada**, Madrid, 1998,

Rousset, Jean, **El mito de Don Juan**, Madrid, 1985,

Vega Ramos, María José, y Neus Carbonell, **La Literatura Comparada. Principios y métodos**, Madrid, 1998,

Villanueva, Darío, «**Literatura comparada y teoría de la literatura**», **Curso de teoría de la literatura**, Madrid, 1994,

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Literatura: Teoría da literatura/V01G160V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Panorama da literatura en lingua española II				
Materia	Panorama da literatura en lingua española II			
Código	V01G160V01404			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, Maria Jesús Ribao Pereira, Montserrat			
Profesorado	Fariña Busto, Maria Jesús Ribao Pereira, Montserrat			
Correo-e	mbusto@uvigo.es ribao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio de la literatura española desde el siglo XVIII hasta la actualidad y aproximación general a la historia literaria hispanoamericana.			

Competencias de titulación	
Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
A11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Sintetizar, relacionar e describir a literatura española e hispanoamericana nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, no período comprendido entre o século XVIII e a actualidade.	A3
Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación e docencia en literatura española dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericana.	A6
Formular razoamentos críticos no ámbito literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva aos textos españois dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericanos.	A8
Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español a propósito dos textos literarios españois dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericanos, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	A9

Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura española nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon nos séculos XVIII-XXI e en Hispanoamérica, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras. A11

Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. B2

Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética. B3

Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. B5

Contidos

Tema

1. La Literatura Española del siglo XVIII	1.1. Periodización 1.2. Debates literarios 1.3. Géneros
2. La Literatura Española del siglo XIX	2.1. Estéticas 2.2. Evolución de los géneros
3. La Literatura Española del siglo XX	3.1. Periodización 3.2. Aspectos estéticos generales
4. La Literatura Hispanoamericana: una introducción	4.1. De qué hablamos cuando hablamos de Literatura Hispanoamericana 4.2. Periodización 4.3. Contextos geográficos, políticos y culturales
5. La Literatura Hispanoamericana del siglo XVI al XVIII	5.1. El encuentro entre culturas. Aproximaciones a las 'Crónicas de Indias'. 5.2. La obra de Sor Juana Inés de la Cruz 6.1. La Independencia 6.2. Romanticismo y Modernismo 6.3. Acercamiento a algunas figuras literarias del siglo XX
6. La Literatura Hispanoamericana de los siglos XIX y XX	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Traballos de aula	16	0	16
Traballos tutelados	0	10	10
Titoría en grupo	4	0	4
Sesión maxistral	30	28	58
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	30	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	30	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Traballos de aula	O estudantado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do alumnado.
Traballos tutelados	O estudantado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Traballos tutelados	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Titoría en grupo	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	O estudantado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Esta asignatura consta de dos partes bien diferenciadas: la primera, del 20 de enero al 18 de marzo; la segunda, del 19 de marzo al 9 de mayo. En consecuencia, el alumnado que se incorpore a cualquiera de estas dos partes más tarde de la segunda sesión perderá el derecho a la evaluación continua.

Para quienes opten por la evaluación continua (asistencia a clases y realización de los trabajos pertinentes) habrá sendos exámenes en las siguientes fechas:

a) Primera parte: martes 18 de marzo

b) Segunda parte: miércoles 7 de mayo

Quienes no superen esta evaluación continua deberán presentarse al examen de julio en la fecha que fije la Facultad. Los exámenes, tanto los de cada parte de la materia como el de julio, constarán de pruebas prácticas y teóricas.

Quienes opten por la evaluación única tendrán que realizar un examen (teórico y práctico) en las mismas fechas antes consignadas para cada parte de la materia.

En todo caso, es IMPRESCINDIBLE que el alumnado que no asista regularmente a clase se ponga en contacto con las profesoras al inicio del cuatrimestre

Bibliografía. Fontes de información

Lecturas de Literatura Española:

1. Antología de ensayos de diferente naturaleza y contenido proporcionados en clase o a través de la plataforma TEMA.
2. Fernández de Moratín, L., *El sí de las niñas*, ed. de J. Pérez Magallón, Barcelona, Crítica, 1994.

Recomendaciones

Outros comentarios

Los guiones y la bibliografía específicos de cada tema, así como la planificación horaria concreta de la asignatura se facilitarán al alumnado en las primeras sesiones de clase.

Es fundamental el seguimiento de la asignatura a través de la plataforma TEMA.

Será requisito para aprobar cada una de las actividades la correcta expresión oral y escrita, lo que significa: uso pertinente de los signos de puntuación, corrección ortográfica, claridad, rigor y redacción personal (evitando, por supuesto, la reproducción de palabras e ideas ajenas sin indicar su procedencia).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación oral e escrita: Galego II**

Materia	Comunicación oral e escrita: Galego II			
Código	V01G160V01405			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Profesorado	Navaza Blanco, Gonzalo Rodríguez Guerra, Alexandre			
Correo-e	xandre@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo consolidar aspectos teóricos e prácticos nun nivel intermedio do galego oral e escrito nos distintos compoñentes lingüísticos: fónico, ortográfico, morfosintáctico, léxico-semántico e textual.			

Competencias de titulación

Código				
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
-Fundamentar con coñecementos teóricos unha adecuada, coherente e correcta expresión oral e escrita en lingua galega.	A6	B2
-Analizar e valorar criticamente exemplos de expresión oral e escrita en lingua galega.	A7	
-Promover a autonomía do alumnado para producir e corrixir diversos tipos de textos orais e escritos, utilizando axeitadamente os recursos da lingua galega.	A13	

Contidos

Tema		
1. As formas da escrita en galego.	1.1. Os textos escritos académicos e especializados.	
2. A comunicación oral en galego.	2.1. Anatomía e fisioloxía da voz. Formas e tipos da expresión oral. 2.2. Características e organización do discurso oral. 2.3. A comunicación non verbal.	
3. Aspectos de morfosintaxe galega.	(*)(*)	
4. Cuestións de léxico galego normativo. Os rexistros do galego.	(*)(*)	
A ordenación das epígrafes non implica un desenvolvemento secuencial concreto.	()(*)	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Presentacións/exposicións	5	18	23
Traballos tutelados	3	19	22
Actividades introdutorias	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	22	36	58

Sesión maxistral	12	25	37
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates etc. realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado, diante do docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Poderán ser individuais ou en grupo.
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo proposto polo docente que permita avaliar a competencia do alumnado no relativo ao dominio da lingua, técnicas e mecanismos de redacción dun texto.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a utilización de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que desenvolverá o alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O docente poderá ter algunha titoría individualizada ou en pequeno grupo co alumnado a propósito das presentacións/exposicións ou dos traballos e proxectos se non abonda coas explicacións, comentarios e indicacións que se dean nas aulas prácticas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente poderá ter algunha titoría individualizada ou en pequeno grupo co alumnado a propósito das presentacións/exposicións ou dos traballos e proxectos se non abonda coas explicacións, comentarios e indicacións que se dean nas aulas prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Realizarase un traballo sobre unha gravación e exporase oralmente.	20
Traballos tutelados	Prevese a realización dunha actividade de natureza escrita. O seu valor sobre a cualificación final é do 10%.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ó longo do curso, o docente irá recompilando as cualificacións de todas as actividades prácticas avaliábeis (orais ou escritas).	26
Sesión maxistral	Realizaranse dúas probas (unha escrita e outra oral) verbo de todos os coñecementos teóricos e lingüísticos desenvolvidos na materia. Ata un 4% do valor desta epígrafe pode alcanzarse grazas á asistencia participativa nas aulas, tanto teóricas coma prácticas.	44

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá decidir ó comezo do curso se opta por un sistema de avaliación continua ou por outro de avaliación única.

Asistencia. Para poder optar á avaliación continua o alumnado deberá asistir a un mínimo do 80% das aulas (tanto das horas teóricas coma das prácticas).

Os discentes terán que conseguir un mínimo de 5.00 (sobre 10) en cada unha das catro tipoloxías de avaliación para alcanzar o apto. Así mesmo, en cada unha das probas ou actividades individuais que constitúen o proceso de avaliación débese alcanzar un 4.00 (sobre 10) para poder facer media coas demais. Todas as prácticas, actividades e traballos solicitados polos docentes teñen que se entregar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Igualmente, o plaxio ou copia está penalizado cun 0; o segundo 0 por este motivo suporá un suspenso automático na materia. A proba escrita e a presentación/exposición realizaranse no período de aulas (nunha data que se decidirá coa suficiente antelación). A proba oral realizarase unha vez que conclúa o período de aulas (noutra data que tamén se fixará co debido adianto).

Os discentes que non perdan o dereito á avaliación continua poderán recuperar na avaliación do mes de xullo, na data fixada pola Facultade, aquelas probas que non superasen na avaliación de maio (en todo caso, se algunha das partes non se consegue aprobar suporá un suspenso na materia e non se fará a suma total das porcentaxes).

O alumnado que opte pola avaliación única, e aquel que non cumpra cos requisitos para a avaliación continua, poderá superar a materia, tanto en maio (unha vez concluídas as aulas) coma en xullo, a través dun exame final (cunha parte oral e outra escrita) [50%] e mais dous traballos (seguindo as indicacións do docente) [50%]. Cómpre superar tanto o exame coma os traballos para poder aprobar a materia.

Todas as consultas realizadas por correo electrónico atenderanse no horario de titorías.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica.

GRAMÁTICAS E MANUAIS DE REFERENCIA

Álvarez, R.; H. Monteagudo e X. L. Regueira (1986): *Gramática galega*. Vigo: Galaxia.

Álvarez, R. e X. Xove (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Feixó, X.; X. R. Pena e M. Rosales (2004): *Galego século XXI. Nova guía da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Freixeiro Mato, X. R. (1998-2003): *Gramática da lingua galega*, 4 vols. Vigo: A Nosa Terra.

Hermida Gulías, C. (2004): *Gramática práctica (Morfosintaxe)*. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco.

Real Academia Galega e Instituto da Lingua Galega (2005): *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego*. Vigo: RAG e ILG. 20ª ed.

Regueira, Xosé L. (coord.) (1998): *Os sons da lingua*. Vigo: Xerais.

DICIONARIOS DE LINGUA GALEGA

Carballeira Anllo, X. M.ª (coord.) (2009): *Gran dicionario Xerais da lingua*. Vigo: Xerais.

Domínguez Dono, X.; A. X. Rajó Pazó e B. Varandas González (coords.) (2004): *Diccionario de galego*. Vigo: Ir Indo.

Fernández Salgado, B. (dir.) (2004): *Diccionario de usos e dificultades da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

González, M. e A. Santamarina (dirs.) (2004): *Vocabulario da lingua galega (VOLG)*. A Coruña: Real Academia Galega / Instituto da Lingua Galega.

Pena Romy, X. A. (dir.) (2005): *Gran dicionario Século 21 da lingua galega*. Vigo Edicións do Cumio / Galaxia.

Real Academia Galega (2013): *Diccionario da Real Academia Galega*. A Coruña: Real Academia Galega. Dispoñible en: <http://www.realacademiagalega.org/diccionario#inicio.do>

Regueira, X. L. (2010): *Diccionario de pronuncia da lingua galega*. Instituto da Lingua Galega / Real Academia Galega. Dispoñible en: <http://ilg.usc.es/pronuncia/>

Santamarina, A. (ed.) (2003): *Diccionario de dicionarios 3*. A Coruña: ILG / Fundación [Pedro Barrié de la Maza].

Xove Ferreiro, X. (coord.) (2008): *Novo dicionario da lingua galega*. Santiago de Compostela: Obradoiro-Santillana.

*Durante o curso forneceranse referencias bibliográficas máis concretas.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación oral e escrita: Español II/V01G160V01305

Outros comentarios

Cfr. coas recomendacións feitas na materia Comunicación oral e escrita: galego I.